

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1935

III aastakäik

Toimetaja agr. A. ECKBAUM. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 6

Juuni

Tühad tuled.

Võidupühaks.

Üle kodumaa süttusid lõkkesed,
võidu pühimad tuled.

Pünke ju viimase murdis tõkke:
suvi tõi rinda rõõmude rökke.
Avarlus, seni mis sulet!

Tõusis kõik rahvas ühisest perest,
ühisest Kalevi kannust.

Võidutulest ja jaanikust erest
kumasid põllud, mis pühitset verest,
lõõde ja vaevade rännust.

Tulid kõik kokku ajaloo ette —
palju, mis meile püha.

Muiste mõök kukkus Kääpa vette,
ajast toost rahvas kandis kette,
püüdis ning võitles kuid üha!

Viimased lootuse tuled loitsid
Jüriöö! tühjailt kingelt.

Agu siis koidud veriselt koitsid,
ahastus, mure südameid toitsid.
Orjeks said ihult ja hingelt.

Süsiki — ka ajal pimedail kanti
südameis edasi tuli.

Seda kui mingit lepingupant!
isalt pojale edasi anti —
kuni päev oodetu tuli!

Sühvatas vihavimm meeste rinnus:
milline vaevade rodu!

Metsade tagant ja kõigist linnust
tulid võitlejad, tiivustet innust:
vabastet saagu me kodu!

Kindlalt nad täitsidki püha vande:
„...tuli käe kaljust lõikab!“

Ühab nüüd meri me vabu randu,
suvi küllaselt pakub ande,
houlikuis tööle hõikab.

Mälestuseks nüüd süüdati lõkkesed,
võidu pühimad tuled.

Pünke ju viimase murdis tõkke,
suvi tõi rinda rõõmude rökke.
Avarlus, seni mis sulet!

Leo Mõtus

Võidupühaks maanoortele.

„Maanoortele“ kirjutanud Siseministri abi HUGO KUKKE.

Keset kõige ilusamat aega, kus päike käib kõrgel ja eha koiduie kätt annab, pühitseme meie oma Võidupüha.

Väga harva, üle mitmete sajandite, saab rahvastele ajaloos osaks võite, mida võiks võrrelda nende kangelasikkude võitlustega, kus lahinguväljadel rajati Eesti iseseisvus. Need võitlused vaenlaste vastu idast ja läänest, kus sõjateed tallates võideldi ei mitte mees mehe, vaid mees mitme vastu, jäävad Eesti rahva ajaloo kõige hiilgavamateks lehekülgedeks. Vähe on rahvaid, kes rasketel hädaohu hetkeil on korda saatnud samapalju!

Need võitlused tõendasid, et meie rahvas oma sisemise tubliduse, vahvuse ja teadlikkusega on võrreldav maailma kangematega.

Ometi ei tohi meie vaadata ega mälestada neid võitlusi kui ajalugu, mida tarvis ei ole kunagi korrata! Veel ei ela meie ajajärgus, kus küsimusi ei otsustata enam taplustes ja lahinguväljadel. Sellepärast — saavutatud võidud kohustavad meid hoidma ja kindlustama neid, et need jääksid alles igavesti meie rahvale. Võitude kindlustamine hästikorraldatud ja tugewaks riigiks — see on töö, milleks kohustatud oleme igaiuks omal alal ja kohal. Et olla tugev riik väliselt, peame muutuma tugewaks sisemiselt. Sisemise tugewuse pant on aga hästi kooskõlastatud ja omavahel tugewasti liitunud ühiskond. Meie rahva arv nõuab, et iga mees ja naine omal kohal kujuneks omaette tugewaks võitlejaks.

Elu ilusamad eesmärgid on need, mis saavutatakse püsiva tööga ja võitlustega. Võitlustega, mis vastu ei käi teistele, vaid kooskõlas teistega loovad uusi väärtusi.

Seepärast, noored, kui pühitseme Võidupüha, siis püstitame eesmäärke; eesmäärke, mis nõuavad küll võitlust, kuid aitavad kindlustada seda kõige suuremat võitu, mille saavutasid meie isad ja vanemad vennad veristes heitlustes, meie oma riiki. Seda teha ei ole mitte üksinda meie õigus, vaid ka kohustus. Kohustus hoida oma riiki, et neil, kes tulevad pärast, ei oleks õigust ette heita, et oskasite küll võita, kuid ei suutnud korraldada ega tugewaks teha kättevõidetud iseseisvust.

Maanoorte kodu ja kasvatuse aluseid *)

Maanoorte kodu on peamiselt Eesti talu, — olgu see vana põline põlv-vest-põlve edasi kantud, aastakümnete eest priiks ostetud, rendikohana peetud või iseseisvas Eestis õitsele lõõnud uus asundustalu. Neis kodudes võrsub meie maanoorus. Igal inimesel, igal noorel on kodu, on koht kus ta on üles kasvanud ja võrsunud elule. Maakodu — see aga on midagi erilist, tema piirid on avaramad, mõiste sügavam ja sisu läiuslikum. Ta ei ote noorele mitte ainult sünni- ja üleskasvamise paigaks, ei ka kohaks, kus rakendatakse omi vaimseid ja füüsilisi jõude tiivustavaks loominguks, vaid ka, kus elatakse noore-ea ilusamad aastad, kus tuntakse rõõmu ja muret, nähakse viletsust ja vaeva ning saadakse osa sádelevast õnnest, eriti vanadusepäivil; ta on elavam ja elamusrikkam, on otse kui elukeskuseks, millele antakse ja millelt ammutatakse.

Kuna kodul kasvatuse seisukohalt ääretu tähtsus, siis käsitan lühidalt kasvatuse küsimusi, eriti koduse kasvatuse ja enese kasvatuse seisukohalt.

Senised vaated varasele lapsepõlvele, kui tähtsusetule ajajärgule inimese elus, on põhjalikult kõigutatud. Varem oli usna tahaplaanile tõrjutud

väikelapse pedagoogika on saanud ja saamas kasvatustikkude kuvide keskpunkti!

Kõigi maade psühholoogilistes ja pedagoogilistes instituutides töötatakse praegu eelkoolialaste laste hingeelu ja nende kasvatuse küsimuste uurimise alal. Arenemispsühholoogia väidab, et peaaegu kõigi inimese hingeliste võimete algus ulatub varasesse lapsepõlve ja et inimese hingeelu mõista, on vaja vaadelda selle avaldumist ja kujunemist esimesest algusest peale.

Pedagoogiliselt omavad varase lapsepõlve aastad erilise tähtsuse seetõttu, et inimese vaimse mina esimesed sammud annavad kogu ta edaspidisele arengule suuna, mida hiljem väga raske on muuta. **Isiksuse põhivorm, ta käitumise selgroog, on päritud algete ja ümbritseva keskkonna esimeste kokkupuudete tulemus.** Siin pannakse alus kõigile edaspidistele teadmustele ja tundmustele, siin võrsuvad ta edaspidise kõlbla käitumise juured. Lapse areng on neis aastais kiirem, intensiivsem, kui kunagi hiljem. See on palavikulik ehitamisaeg. Üks tuntud saksa kirjanik ja pedagoog ütleb: „Laps õpib kolmel esimesel eluaastal palju rohkem kui kolmel ülikooli-aastal.“ **Eriti suur tähtsus on keskkonnal, kust ta neil aastail ammutab oma hinge ehitusainese, mis siis ta elamuste sisu määrab.** Hüved ja pahed, mis siis lapse hinge pääsevad, kannavad hiljem mitmekordset vilja. Need on asjaolud, mis meid kohustavad lapse kasvatustlikku mõjustamist esimestel eluaastatel võtma tõsiselt, seda enam, et kasvatust võetakse tavaliselt ikka veel alaks, kus võimalik on toime tulla ilma iga-suguse ettevalmistuseta. On väga oluline, et vanemad, iseáranis emad, oma laste paremale tundmisele püüaksid erilist tähelepanu pühendada.

Kasvatuse aluseid käsitades

peame kõige pealt inimarengu põhiscadusi tundma.

*) Maanoorte sekretär-eriteadja A. E c k b a u m i raadiokõne kokkuvõte.

Omal ajal oldi arvamisel, et vastsündinud lapse hingeelu on kui vaige leht, kuhu kasvataja võib kirjutada mida tahes. Selle vaate pooldajad uskusid, et kasvatuse teel on võimalik kogu ühiskonda lühikese ajaga ümber muuta. Teiselt poolt leidis teadlasi, kes kasvatuse mõju inimese arengusse pidasid üsna väikeseks ja arvasid, et peaaegu kõik kehalised ja vaimsed omadused päritakse eelmistelt põlvedelt.

Tänapäeva kasvatusteadus ei saa pooldada ei üht ega teist neist äärmuslikest vaateist. Inimene ei ole mitte ainult kasvatuse ega ka mitte ainult pärivuse, vaid nende mõlemate koosmõju saadus. Sündides toob ta kaasa hulga päritud algeid, mis ajajooksul ümbruse ja kasvatuse mõjul kujunevad kindlateks omadusteks. Alged on üksnes arenguvõimalused, painduv toormaterjal. Seepärast oleneb inimese vaimne areng peamiselt välistegevusest, s. o. ümbrusest ja kasvatusest, missuguseks nad kujunevad ja kas nad üldse välja kujunevad. Kui näiteks ümb- ruse mõne alge väljakujunemiseks küllalt võimalusi ei paku, siis jääbki see välja kujunemata. Ebasoovitavate omaduste alged võib kasvatuse teel jätta väljakujundamata ehk nende kujundamist pidurdada. Soovita- vate eest aga tuleb eriti hoolitseda, nende arengut soodustada.

Nii ei ole päritud algete olemasolu kaugeltki veel mitte selle ettemää- ramine, missuguseks inimene vaimselt kujuneb, vaid olemasolevates alg- tes peitub kogu tulevikulubadusi teatava liikumisvabadusega, mida kas- vataja, hiljem ka isik ise, kasutada võib. Sama seadust võime tähele panna ka taimeriigis. Teatud seemnest võib küll võrsuda ainult üks kin- del taim, olgu see rukis, kaer ehk oder; kas see seeme aga ka üldse ida- neda saab, millise kiirusega, millises headuses ja milliste eriomadustega taim temast võrsub, oleneb osalt muidugi seemnest, veel enam aga kasvu- tingimustest, nagu päikesest, veest, mullapinnast ja teistest ümbritsevatest taimedest.

Väliseid tegureid, mille mõjul algete kujunemine inimeses toimub, on kaks:

Kasvatus ja keskkond või ümbrus.

Kasvatuse all mõtleme vanemate, õpetajate või kogu ühiskonna püü- deid lapse algete kujunemist mõjustada teatud kindlaks sihiks. Selleks muudetakse kunstlikult keskkonda, kui laps kasvab. Üheltpoolt, nagu ta- valiselt tähele võime panna, ei lasta lapsel mitte igale poole minna ega kõigega kokku puutuda, vaid hoitakse palju ebasoovitavaid mõjusid temast eemal. Teiselt poolt sunnitakse teda tegema asju, mida ta ise ei teeks ja minema sinna kuhu ta muidu ei läheks. Kool näiteks on täiesti kas- vatuse otstarbel loodud asutus ja kogu kooli õhkkond on kunstlikult kor- raldatud nii, et see laste arengut mõjustaks ühiskonnale soovitavas suunas.

Tõeliselt peame aga ütleva, et teadlik kasvatus moodustab vaid siiski väikese murdosa kõigist välistest teguritest, mis lapse arengut mõjusta- vad. Palju suuremal määral teeb seda keskkond, milles laps kasvab: lootus, kultuur ja kaasinimesed, kellega ta kokku puutub. Kui niipalju lapsi, hoolimata ema ja õpetajate parimaist püüdeist muutub ulakaiks, siis mitte niivõrd sellepärast, et nende päritud alged oleksid halvad, nagu seda tavaliselt arvatakse, vaid et laps ilma teadlikkude kasvatajate mär- kamata on sattunud halvade kaaskasvatajate või sõprade mõju alla.

Töömõõka terita.

Töömõõka terita, eestlane! —
Hüüd kõlab kõrgusest alla.
Töötaprit vibuta, eestlane;
tegudes võim — vaba olla!

Miks sihti sa otsid? Miks käid veel
kui pime valguses ringi!
Kas midagi näha ei ole eel,
mis paneks veel süttima hingi!

Kas sina armastust ei suudagi
äratada maamullast,
kas seda südant ei tunnegi,
mis puhtam on ehedast kullast!

Töömõõka terita, eestlane! —
Hüüd kõlab kõrgusest alla.
Töötaprit vibuta, eestlane;
tegudes võim — vaba olla!

Siis vaata: näed vaba kodumaad
kui päikseoasi su ümber.
Ta nurmed sind õrnalt hviavad,
mets ala kohiseb ürgselt:

„Me nügime, kuidas eestlane
käsitles tahtel töötaprit,
me kuulsime, kuidas eestlana
süla südame maasse peitis.

Kaeva, näe vaeva noormees, neid
et leiaksid aarde mullast.
Vara tõttama tööle manitsen teid, —
siis pälvite südame kullast!

Eduard Vääti.

Kokkuvõttes võiksime öelda: inimese vaimne areng oleneb kolmest tegurite rühmast: pärivus ehk a l g e d, k e s k k o n d ja k a s v a t u s, kusjuures esimene pääseb mõjule ainult kahe viimase kaudu; s. t. pärivuse jõud kujunevad keskkonna ja kasvatusse kaudu.

Kui nõndaviisi kasvatusse alustega lühidalt ja üldiselt tutvunud oleme, siis võime öelda, et maakodu oma avaruse ja positiivsete algete soodsamate väljakujunemise eelduste poolest tervem ja täiuslikum on, eriti just rikkalikumate elamuste võimaldamise tõttu.

Kasvatusküsimuste kohta ütleb üks inglise õpetlane:

Iga inimene omab kaks kasvatust:

ühe, mis ta teiselt saab (kodu, kool, keskkond) ja teise tähtsama, mis ta enesele ise annab, s. o. enesekasvatus. Enesekasvatusele teatud aluse annab ju juba kodu ja kool. Aga meie teame, et inimene õpib ja areneb päevast päeva ka igapäevaste toimetuste ja askelduste juures. Kestev enesekasvatus, enese arendamine, enesetundmine ja tubli kasvatus on jõud, mis meid edasi viivad lähemale eesmärkidele ja paleustele. Ka neis küsimusis oleks tarvis rohkem teadlikkust.

Kuna meil laialdaselt etteheiteid tehakse maanoortele, eriti suurema hariduse osaliseks saanud noortele, kes maha jätavad vanemate kutse, siirdudes linnadesse teistele kutse- ja tegevusaladele, siis käsitan seda küsimust veidi seoses koduarmastuse ja kasvatusse küsimustega. Õnneik on see, kes on leidnud oma ülesande. Aga seda on vaid see inimene, kes kaugelenägijana teab, et v a b a l t v a l i t u d töö on õnne oluline tingimus; kes peab tööd, ametit, elu orgaaniliseks tõelisuseks, mis ilma selle'a hääbuks nagu asjatu uni.

See pärast kõige sügavamat, võimsamat ja kestmamat rõõmu annab loov töö. Kuid üks tingimus on hädavajalik, et tekiks need tunded. On vaja, et amet ei oleks vastane valitsevate kalduvuste sügavale põhivoolule. On

tarvis, et see oleks samasuunaline kui anded, ja et kui minnakse tööle, ei mindaks sinna mitte vastolus iseendaga, kus üks osa meist paneb vastu teisele. **On tarvis, et oldaks selle juures täielikult kõigi oma tunnete, püüete ja iseloomuga.** Sellise töötaja eeskujuks on geniaalne kunstnik, kes loob oma teost vaimustusega ja keda raskused nagu õhutavad; kirjanik, kes võitleb, et anda oma mõttele selgust ja korda; tööline, kes vaatamata aine vastupanule saavutab edu oma töös; perenaine, kes annab oma maja sisemusele eeskujuliku puhtuse ja korra, näitavad ka teataval viisil kunstniku võimeid ja ergutust. Igalpool, kus on võitlus siduvusetuse, korratuse ja segaduse vastu, igalpool, kus aru seab aine korda, igalpool, kus mõte muudab kaose korrapäraseks, **s i d u v u s e t u s e** — loogiliseks, **sünnib see puhas ja sügav rõõm**, mis on tõendus, et inimese saatus on vaimlises võidus halva, korratu ja mõistmatu üle. Kes seda ise ei ole teinud, see ei oska mõista põllumehe rahulolu sügavust, kes on teinud põllumaa põõsastikust ja soost, ja oma tahtega valitseb looduse anarhilisi jõude, mis juba oma loomult on niivõrd korra vaenlased, et nad kohe uuesti algavad oma kavalat kallaletungi, niipea kui põllumees loobub võitlusest. **Töö leiab siis iseendas oma tasu ja see ei peta iialgi: ta mak-
sab leiotamise- ja loomisrõõmuga.**

Töö, mida tehakse kogu oma hingega, on õnnistuseks igale inimesele. Töö ja looming on aga elu arengu aluseks.

Kui tahame, et meie maa jõuliselt edasi areneks, et hariduseosaliseks saanud maa noorus jääks truuks maale; et meie sood ja rabad lokkavateks viljapõldudeks kujuneks, siis peame paluma kõigepealt emasid, et nad juba maast madalast suudaks kasvatusel teel kõita noori oma kodu- ja selle elutööga, mida ise peetud elu-*ea*. On tarvis kaasa aidata ja selgitada, et lapsepõlve ümbrus nii sügavalt mõjustaks noore siseilma ja tundeid, et nad selles töös täieliselt rahuldust ja õnne leiaks. **Ainult tõsised tunded, huvi- ja andumus suudavad meid kindlalt kõita valitud elukutse teenimisel.**

Maanoorte kodu peab muutuma meeldivamaks ja siduvamaks.

Noored ise ühisel jõul on asunud ülemaaliselt tõhusale tööle. Maanoorte organisatsioonid kujundavad terveid ja elulisi keskondi, kus sood-*sad* eeldused on noorte vaimsete võimete võimalikuks väljakujundamiseks ja positiivsete algete mõjule pääsemiseks.

Kevad ühes suvega tulevad suure jõuga. Need äratavad tardunud looduse ja puhuvad nagu võimsa elu surnud kehasse.

Koltunud niidud ja nurmed, raagus metsad ja isegi sammeldunud sood muutuvad haljaks, — taimed lõövad jõuliselt kasvama ja õitsema. Ja kus hiljuti veel tühjus valitses, sinna töötab kevad omast otsatust kül-*lusest* puistata rikkalikke andeid.

Noored ja elukevad! Eks ärata see uusi tundeid, ja suuri lootusi isegi ükskõikses inimhinges. Nooruses võrsub ja ilmneb meie tulevik. Tema on meie paleuste edasikandja. Seepärast peab kujunema noorte küsimus, nende kasvatus ja elule ettevalmistus üheks tähtsamaks ülesandeks.

Emad on need, kes kasvatuselise aluse rajavad ja noori kõige võimsamalt kodu mõistega siduda suudavad. Seepärast hinnakem emade tööd ja austagem neid.

A. Eckbaum.

Sõjahüüm.

Mälestuste virvaringe.

Oli vist heinaaeg. Vähemalt kuum oli ju väljas ja koppel oli õitikirju vaip. Oli üks neist põuanädalaist, mil päike loojus lillakaspunasena läände. Nüü! tuleb vihma! kõneldi põuas põlenud põllu man. Ent tuli hommik uus, endisena päikese-tuline. — Ei ole vihma enam taevast, ei ole halastust maa peal! See on vereaur vaid, mis värvib päikese.

Kolm korda nädalas ajaleht tõi kodukoldele sõjasõnumeid. Lehe eniküljel leidis lühikesi, ametlikke teateid, kuna piltidega lisad töid verinurmelt üksikkir-jeldusi. Kuigi püüti varjata olukorda, ometi ilmnis nagu ridade vahelt, et taga-nevad liitlaste väed.

Kuumal keskpäeval sellasel isa oli läinud kodust välja — kuhu, ei mäleta enam. Kahlasin koplis, jooksin põldel. Päike oli tulipalav mu kulmele, õhk tina-raske.

Süis virgus kushi tugevaid mürimaid. Need kordusid. Sõda tuleb, sõda! ko-geles ema värisevi huuli.

Tuleks küll isa rutem koju! mõtlesin, jõuaks ema ometi võtta ahjust veel küp-sevad leivapätsid! süis põgeneme. Aga kuhu? Kuhu?...

*

Ent sõda jäi tulemata. Kaugele jäi verepõld sinust, lapsesüda, ja sa, õnnelik kodu. Alles aastaid hiljem ühel talvepäeval sa pidid kuulma sõjakära ja nägema lahingut. Süis palvetasime õhtuil: Isa, kaitse kodutuid! Lõpeta kord verevala-mine!

Tol hommikul kaikus lähedasest külast kuulipilduja aeglasi valanguid. Ime-liselt võõras oli see süüses ümbruses. Valang järgnes valangule: tihti kohtu-sid need. Püsside üha sagenevad lasud moodustasid pideva ragina. Raskelt nagu rütmiks raksasid kahurid.

Päike pöördus üle lõuna, õhtu saabus. Ent kellelgi ei maitsenud leib.

Mööda Tammemäe veert liikus ratsakolonn. Jõudnud väljale ta sõrenes, aie-tikuna lähenes üle lumilageda, eel pikad, sinised varjud. Kuulsin, kui kogetes isa: Kui need on punased, kui nad süütavad põgenedes me maja! — Kõik jäid kramplikult vaat.

Vahepeal ahelik oli jõudnud läveni. Peatusid, küsisid teateid punaste kohta. Need olid eestlased.

Rõõmukihk sammes ema tõi lauale neile meie lõunaeine. Kuidas maitsesid neile kuumad kartulid ja piim! Peatselt taas algasid retke vaenlase jälil.

Õõ saabudes vaikis sõjakära. Vaenlase väed olid aetud põgenema.

Seisime väljas lävel, kogu perekond. Ei aimustki lasku enam. Teispool metsa kaikus rataste raske mürin külmetunud maanteel. Seal kaugesid kahurid.

Tähti paistis.

*

— Kus te olete nüüd, tolle talveõhtu üle välja lähenevad ratsamehed, kelle saabudes lävele taas pääsivad valla sõnad hirmunud koduste kramplikult vaikivalt huulilt! Me saadame teile terviseid! Või ehk samal ööl veel mõni teist jäi lamama lumele, kõrval püss ja vereloik? Või hiljem surmava kuuli sai südamesse? sest pikk oli veel te tee kuni kodurajani.

Puhka rahus — sõmerliiva all, murdunud süda! Önnistatud on su ohvrihind.

Rob. Hallimäe (Grauberg).

Eesti kodule Eesti lipp.

Sini-must-valge — meie rahvus- ja riigilipp.

Rahvuslipu tekkimine ja areng on tihedas seoses meie rahvusliikude püüete ja meelevalduste arenguga. Trikoloorne (kolmevärviline) lipp on tõusnud lehvima alati seal, kus on tarvilik olnud näidata meid rõhuvatele võimudele, et ka meie, eestlased, oleme olemas, et meil on maa pärisrahvana oma iseseisvaid püüdeid ja õigusi, mis kõikidele eestlastele ühised.

Meie rahva vanem ajalugu ei tunne trikoloori rahvuslipuna, aga ajaloo sündmused ise, millel määrav tähtsus rahva saatusele ja tulevikule, on sini-must-valge sellele aukohale kinnitanud. Nüüd võime öelda, et sini-must-valge lipp on eesti rahvale olnud rahvusliku ühtekuuluvuse, rahvusliku võitluse, riikliku iseseisvuse ja rahvastervikluse idee sümboolseks välistunnuseks. Selle lipu all on toimunud meie rahvuslik ärkamine, iseteadvuse süvenemine ja võitlus vabaduse ning riikliku iseseisvuse eest.

Sini-must-valge on meie võidulipp. Ta oli meie lahingulipp. Vabadussõjas sini-must-valge ehtis meie rahvusväelase peakatet. Neil sangarlikkudel heitlusaegadel võieti ning pühitseti see lipp igaveseks meie võidu-, rahvus- ja riigilipuks. Selleks peab ta jääma, ühendades meid kõiki tugevaks rahvastervikuks ja kinnitades meie valmisolekut kaitsta oma kodu ja riiki kõikide tormide ja kõikide ohtude vastu. Seepärast olgu iga eesti kodaniku kohuseks hoida au sees ja pidada kalliks riigilippu ning hoolitseda selle eest, et see lipp ehiks auliku välismärgina igat eesti kodu.

Rahvus- ja riigilipp meie kodude kallim ehe.

Oleme rohkesti tähelepanu pööranud meie rahvuslikule omapärale ja oma kultuurile. Tahame anda meeldivamat ja omasemat ilmet meie kodudele. Sisustame kodusid ja hoolitseme koduümbruse kaunistamise eest. Ühkemaks ja kallimaks ehteks igas eesti kodus olgu aga meie rahvus- ja riigilipp.

Mitte ainult rahvusliikudel ja riiklikkudel püha- ja pidupäevadel ei ehi meie kodusid selle kallima ehtega, vaid

ka perekondlikkudel tähtpäevadel olgu ta meie tahte ja tunnete sümboolseks väljendajaks. Riigilipp kujunegu meie kodule esinduslikuks aardeks, millega tähistame austust ja lugupidamist, rõõmu ja headmeelt, kurbust ja leina, ühe sõnaga meie tunnete sügavamaid avaldusi.

Missugustele nõuetele peab vastama eesti lipp.

Eesti riigilipuks on taevasinine (rukkiillile sinine) must-valge lipp. Lipu laigud peavad olema ühe laiused. Lipu laiuse ja pikkuse vahekorrd peab vastama nagu 7:11. Riigilipu normaalsuuruseks on 105×165 sm. Tavalisemad tarvitusel olevad lippude mõõdud on järgmised:

	suurus	laius	pikkus	villane	puuvillane
I	105 sm	165 sm	5.50	3.00	
II	127 „	200 „	7.50	4.00	
III	159 „	250 „	11.00	6.00	

Hind kr.

Sinise värvi valikul peab eriti silmas pidama, et see oleks puhas rukkiillile sinine, mitte lillakas-, rohekas- ega mustjas-sinine ja selle juures vastupidav pleekimisele.

Juhiseid riigilipu muretsejale.

Et lipu soetamist kättesaadavaks teha, saatis Eesti Lipu Toimkond Tallinnas kõikide maa- ja vallavalitsuste kaudu lipuriide tellimislehed ülemaaliselt laiali. Kõik, kes toimkonna usaldusmeestele tellimised ära on annud, saavad soovitud lipuriide juba käesoleva aasta Võidupühaks kätte. Riigilippe saab osta ja tellida valmis kujul Eesti Lipu Toimkonnalt Tallinnas, kui ka valmistada ise riidest või koguni kudu- da telgedel. Eesti Lipu Toimkond asub Nimeede Eestistamise Liidu juures Tallinnas, Vene tän. 22, kõnetraat 467-04, kust antakse täielist informatsiooni ja nõu lipuriide muretsemise küsimuses.

Võidupühaks.

*Omariik on meie püha tahe,
Vabadus me hinge igatsus,
Oma loodud kodus elu lahe,
Tööd ja vaeva kroonib õnnistus.*

*Oma keel, mis meile ilus, armas,
Kostku igas majas julgesti,
Helisegu oma laulu kajas
Nurmed, niidud, metsad võimsasti.*

*Jumal kaitse meie kodurada,
Õnnista me riigijuhte töid;
Kodurahu täitku igat maja,
Üksmeel saatku tõusu-rada meid.*

*Eesti meel meil täitku iga rinna,
Põlgtus matku meele-eksijad,
Võõrast vaimu eestlane sa ründa,
Vaba kodu — Eestit — armastad.*

*Vabadust ma kaitzen töös ja vaevas,
Mullapinnast rajan kindlused.
Hüdaohus astun välja relvas:
Eemal Eestist! jultun'd väenlased.*

L. Voltri.

Kunas tarvitada riigilippu.

Vabariigi Valitsuse poolt 19. jaanuaril 1934 vastu võetud Riigilipu tarvitamise määrustega on kindlaks määratud juhud, mil on lubatud tarvitada riigilippu. Määrustes on öeldud, et riigilipu tarvitamine hoonete ja muude ehituste väliseks ehitamiseks on lubatud Eesti iseseisvuse päeval ja kõigil neil üleriikliku tähtsusega sündmustel ja päevadel, millest Siseministri korraldusega avalikult teada antakse. Kohalike pühade või sündmuste puhul võib riigilippu hoonete ja muude ehituste väliseks ehitamiseks tarvitada üksnes neil juhtudel, kui sellest vastava politsei prefekti korraldusel on antud avalikult teada.

Riigi ja omavalitsuse kõigi hoonete ja ehituste eraldi ehitamiseks riigilippudega võib teha korraldusi Siseminister, üksiku riigi- või omavalitsuse hoone või ehituse eraldi ehitamiseks aga vastava keskasutuse juhataja.

Peale tähendatud juhtude võib üksiku hoone või ehituse väliseks ehitamiseks riigilippu tarvitada ainult neil juhtudel, kui samas hoones või ehituses pühitsetakse mõnd perekondlikku pidulikku sündmust või mõne ühingu või seltsi korraldatud pidulikku sündmust.

Peale eelpoolloetletud juhtude on riigilipu tarvitamine hoonete ja muude ehituste väliseks ehitamiseks keelatud.

Kahtlemata on kehtivad määrused riigilipu tarvitamise kohta liiga kitsa-

piirilised; mille tõttu uute avaramate määruste maksmapanek on teoksil. Riigilipu tarvitamine kõikides kodudes peaks kahtlemata aset leidma Vabariigi aastapäeval, emadepäeval, mis peetakse maikuul, võidupühal 23. juunil, siis tähtsamatel perekondlikkudel sündmustel, nagu pulmad, ristised, matused ja tähtsamad sünnipäevad.

Mujal põhjamaades on riigilipu tarvitamine üldiselt väga levinenud ja tarvitamise viisid üsna aravad. Pühade puhul, isegi pühapäeval, on maal näha lippusid lehvimas, külaliste tulle ja õppereisude puhul on aga kindlasti lipud lehvimas.

Kuhu paigutada ja kuidas tarvitada riigilippu.

Riigilipu paigutamise kohta on ka määrustes nõudmised üles seatud. Kõigepealt tuleb silmas pidada, et riigilipp paigutatakse väärilisele kohale. Seejuures tuleb lipp paigutada nii viisi, et lipu alumine ots ei ulatuks maapinnale lähemale kui kolm meetrit ja lipud selle juures peavad olema täiesti korras.

Maal tuleks tingimata püstitada vääriline ja nägus lipuvarras. Majade ja puie keskel on soovitatav lipuvarras asetada sääraselt, et lipp pidulikult ja võidutsevalt nähtav oleks. Vastavalt oludele ja võimalustele ning lipu suuvisele võiksime vahet teha suure ja väikse lipuvarda vahel. Suur varras peaks

olema kuus korda pikem kui lipu pikkus. Kuna väike varras võiks olla umbes kolm korda pikem lipu pikkusest.

Kuna lipp on ka meie tunnete väljendajaks, siis peame oskama sellega lipu tarvitamisel arvestada. Rõõmsatel ja pidulikudel puhkudel tõmmatakse lipp varda tippu vabalt lehvimas. Leina ja kurbuse puhul aga lastakse poolvardasse. Leinarongikäikude puhul kaetakse lipp musta leinalooriga.

Meeldetuletuse mõttes on tarvilik tähelepanu pöörata sellele, et organisatsioonide lippude tarvitamisel peaks alati väljas olema ka riigilipp.

Lippu ei võiks tarvitada vaibana, voodi kattena ega naelutada seinale. On aga kõigiti meeldiv, kui rahvuspäevadel kantakse lipuvärvilisi lindikesi, valmistatakse väikseid lipukesi sissekäikude, auvavarate ja kõnetoolide ehtimiseks. Ka laudadele võib paigutada ja üksteisele tähtpäevadel kinkida väikseid maitsekalt valmistatud miniatüür lipukesi.

Lippu tuleb käsitada kui austus- ja lugupidamisväärtset kallist ehet.

Hoonete või muude ehituste väliseks ehtimiseks väljapandud riigilipud tuleb päikese loojaminekul maha võtta.

Kuidas hoida riigilippu.

Riigilippu tuleb auväärselt hoida. Selles mõttes on soovitatav lipule kate või hoidja valmistada, et lipp ei määrduks ega koid hävitama ei pääseks. Lipu kate võib olla lihtne valge voodriga takusest riidest kott, mille otsas kinni tõmmatav nõör, ehk jälle külgedelt lah-tine, alt otsast kinni õmmeldud riie, varustatud paeltega, mis mähitakse lipu ümber ja seotakse kinni.

Lipuvarrast saab riigimetsast soodustatud tingimustel.

Riigimaade ja metsade valitsuse poolt on saadetud 22. mail s. a. ringkiri kõikidele Vabariigi metsatülematele, milles on ette nähtud soodustatud kord lipuvarda müügiks ja väljaandmiseks riigimetsast.

Lipuvarda saamise sooviavaldust võib esitada suusõnaliselt kohalikele metsaametnikule. Soodustatud korras on võimalik saada korralikku lipuvarrast riigimetsast mõnekümne sendi eest.

A. Eckbaum.

Kalmistutele enam tagasihoidlikku ilu.

Noorte kohus on korraldada ja ilustada oma esivanemate puhkepaiku.

Rahva kultuurilist taset võime märgata sellest, kuidas mõistetakse ja tahtetakse hoolitseda oma lahkunud omaksete viimase puhke- ja rahupaiga eest.

Kalmistu on ümbruskonna pühadus ja üksiku altar. Kalmistu olgu meie vaikselt palve- ja puhkepaik, kuhu võime astuda neil hetkeil, kui süda raske, otsides lohutust lahkunuilt. Sügava ja tõsise rahu pühalik õhkkond täidab seda paika.

Suur osa meie kalmistuid on aga sääraselt korraldatud, et nad ei suuda rahuldada eelmainitud tingimusi. Neis puudub kord, sageli ka puhtus. Üldine ruumijaotus jätab mõnikord soovida, — sageli surutakse kalmistu liig kitsale maa-alale kokku. Üldist osa on harilikult raske muuta, aga kui võtame ük-

siku matmispaiga ja korraldame selle, siis oleme parandanud ka üldist ilmet. Seepärast peatumegi üksiku matmispaiga korraldamise juures.

Praegune pilt enamikul kalmistuist on: siin ja seal torkavad silma võimalikult säravad ja sakilised raudristid, ülekullatud tippudega ja sama säravad, piigitaoliste otsadega raudalad matmisplatsi ümber. Kaugemal puutub silma kõrge graniitsammas ja selle kõrval armetu, viltuvajunud ja pehastunud puurist. Tuulehiil sahistab puu lehti ja selle vahele kolisevad haudadele asetatud metallpärjad, äratades palvetajat ta vaikselt hardumusest.

Palju on viimasel ajal tehtud raskeid, külmi, halle ja kõrgeid tsement-hauakaste. Nad endalegi nagu rusuvalt rõ-

Maailma kellad.

*Kes veab üles selle kella,
et siit ja sealt nüüd kostab kukku-kukku!
Veel tahaks roidumuses vähe tukku,
kuid ärataja aknas hellalt
teeb oma kauni kukku-kukku!*

*Nii värske taevas, pestud klaasist
ja üle mulla jooksvad tulihüired —
need päiksest alla põgenenud kiired.
Mustmiljon lille niidu vaasis
ja üle selle kaunis kukku-kukku!*

*Mees kõnnib põllul külinõuga
ja puistab peost mulda seemneõra.
Scal kõrval teine juhib terasatra,
kuid siit ja sealt nii hele jõuga
veel hõbeselgelt kostas kukku-kukku!*

*Mu silmad agulisse jäänud —
tükk murtud aeda, kolletanud nüüd.
Ah, need maailma kellad — küed
on talve kevadesse üles kään'nud.
Nüüd heledasti kukku-kukku!*

Henrik Visnapuu.

auvad rinnale, — kas ka nende all puh-
kajail ei ole raske?

Põõsad on varjutanud täiesti kalmu-
künka ja ummistanud teed. Prügi ja
praht on visatud naabriaia äärde, teede
kõrvale, või kogutud kalmistunurka
hunnikusse. Kui oleme lõpetanud ring-
käigu, oleme leidnud nii palju seda, mi-
da tahaks muuta ja siit kõrvaldada, et
anda teist, väärikamat ilmet nii kirjule
rahupaigale.

Paljudes kogudustes on välja tööta-
tud kalmistu kord, mille abil püütakse
ühtlustada ja parandada matmispaiga
ilmet. See oleks vajalik igas kogudu-
ses. Aga ka igaüks ise peab suutma
otsustada, kuidas maitsekamalt korral-
dada omaksete rahupaika.

Üldnõuded siin on:

1. Hoidume kõige särava ja hiilgava eest.
2. Tarvitame ainult seda kaunistu-
seks, mis on meil oma ja lähedane.
3. Püüame lihtsat ja südamlikku;
uhkusel ja toredusel ei ole õige koht
siin.
4. Ärme püüame millegagi silma tor-
gata ja imetlust äratada, et vaata mi-
na olen rikas, see siin kõrval aga vae-
ne. Tagasihoidlik ja maitsekas on kau-
nis.
5. Püüame taotleda kõiges rahulikku
ja lihtsat joont, mis on kooskõlas selle
paiga suurejoonelise ja üleva rahuga.

Matmispaiga piiramine.

Välismaistel kalmistuil leiame õige
harva üksikul platsidel niisuguseid sil-
matorkavaid piirdeid, nagu meil. Tar-
vitusel on piirdena kas elavtara või ma-

dal aed tsemendist, graniidist või mõ-
nest teisest kiviliigist.

Elavtara kas valitakse madalad
põõsaliigid, nagu liguster, elupuu või
madalamad enelad. Tara ei tohiks üle-
tada 1.30 sm. kõrgust. Teda tuleb hoi-
da alati korralikuna, põõsaid tuleb pü-
gada vähemalt kaks korda suve jooksul.

Puu aed paistab korralik ja ilus,
kui ta ei ole liig kõrge (mitte üle 1.30
kuni 1.40 sm.) ja on korralikult värvi-
tud (valge ehk roheline). Siingi tarvi-
tada rahulikke jooni: aia poste ega lat-
te mitte liig teravaks lõigata, ka vär-
vid olgu tagasihoidlikud.

Tsement- ja kiviaed on ilus
ainult päris madalana: kõrgus 15—30
sm., paksus 20—30 sm., tõmpide või ku-
merate servadega. Tsementseinad olgu
pealt kaetud seguga 1:1. Graniit olgu
pealt tahatud siledaks.

Hauaküngas.

Meil on levinud üldiselt kõrged haua-
künkad. Neil on see suur puudus, et
suvel põuaga närbub siin muru ja lilled,
eriti kergete maade puhul. Hauakünka
kõrgust tuleks vähendada umbes 15—
20 sm. peale.

Millega katta kalmüküngas? Nagu
eelpool nimetasin, on meil paljudes koh-
tades levinud tsemendist hauakastid.
Nende korrashoid on küll kerge, kuid
matmispaiga rikub selline kast hoopis
ära. Niisuguse kasti asemel tarvitame
parem murukatet; kas selleks valitud
heast murumättast või veel parem —
kohale külvatud peenmuru: inglisi rai-
heinast, nurmikust, kasteheinast. Ala-
ti lühike hoitud, haljas, tihe muru on

kaumeim hauakate. Sellesse murusse jätame ruumi lilled asetamiseks haua keskjoonele kas kogu pikkuses või ainult päetsisse.

Haudade ümbrus.

Vaba ruumi katame jällegi muruga või sõreda kruusaga. Roheline muru mõjub küll kaunimana. Sel juhul peab olema ümber platsi kitsas tee umbes 70—100 sm. lai. Ka üksikute haudade vahele sobib eralduseks kitsas kruusaga kaetud tee.

Tee peab viima meid sobivasse nurka asetatud isteplatši juurde, kus asub korralik valgeks värvitud istepink. Isteplatš olgu puhas ja kruusatatud.

Puud, pöösad ja lilled.

Sageli istutatakse liig palju tugevaskasvulisi puud matmispaigale — igasse nurka üks pärn, tamm või mõni teine puu. Kuid need puud saavad kord suureks ja siis on ruumipuudus ning nende all nii tugev vari, et seal ei kasva enam lilled ega muru.

Otstarbekohane oleks see viis, kui kalmistu kord näeb ette, missuguseid puud ja kui palju keegi tohib istutada. Sobivamad puuliigid on okaspuudest: siberi kuusk (nulg), elupuu, hõbekuusk. Lehtpuudest: leinavormiline paju. Siis suurelehine pärn ja arukask.

Puu sobib harilikult ühte tagumisse nurka, mille alla rajatakse isteplatš.

Pöösastest on kohasemad madalakasvulised, mida enamasti tarvitatakse taraks, kuna suuremakasvulistele vaevalt leidub ruumi.

Lilledest sobivad matmispaiga äärtele püsililled, tahapoole — kõrgemad, ette — madalamad. Neist mõningaid tähtsamaid:

Varakevadel õitsvaid a) sibüllilli: sinilliliad, lumikellukesed, krookused, nartsissid, tulbid ja märtsikellukesed. b) Juuriktaimi: Sinilill, kannike, priimula, karikakar. Nende kõigi kõrgus 10—30 sm.

2. Hiliskevadel õitsvaid: niilid, kullerkupud, iirised, madalad leeklilled, pujengid, murtud-süda, mägimaganud. Kõrgus 20—70 sm.

3. Suvel õitsvaid: maikelluke, türgi-magun, nelgid, astilbed, kipsilill. Kõrgus 25—100 sm.

4. Sügisel õitsvaid: gladioolid, astrid, leeklilled, kuldviitsad. Kõrgus 60—160 sentimeetrit.

Suvelilledest, mis sobivad hauakünkale asetamiseks, oleks järgmised: võorasema, lobeeliad, begooniad, astrid ja sametlilled.

Lilled asetame nii, et teatava värvi-varjundiga lilled asuksid ühtlaselt omavahel ega moodusta mitte kirju segu igas värvis ja kõrguses lilledest läbiseigi.

Hauarist ja -sammas.

Püüame hoiduda raudristide, eriti aga rahutute ja kriiskavate kullatistega ristide, tarvitamisest.

Kaunimad on rahulikud lihtsad kivistid, mille kõrgus ei tarvitse ületada 120 sm. Kuid võib olla, et kalmistu näib ilusam, kui tarvitame ristide asemel rohkem lihtsaid madalaid graniit- või kivisambaid, kõrgusega 80—120 sm, kuhu sisse raiutud rist ja lahkunute nimed. Sel puhul ei tarvitse igale hauale eraldi asetadagi risti, vaid sammas oleks ühine perekonna-matmispaigale, kuna iga haua päetsisse või jalutsisse võime asetada vastavad tahvlid nimega ja aastaarvudega.

Vähem riste kalmistul teeb üldvaate rahulikumaks ja tekitab vähem rusutud tunnet surnuaial viibijais.

Need on õige pealiskaudsed näpunäited ja nende järgi on raske teostada kalmistu täpset korraldamist. Ainult tahaks, et selle küsimuse üle hakataks järgi mõtlema; mõtlemine on teo algus.

Tahaks üht panna eriti noortele südamele: Austagem oma lahkunuid. Austagem oma vanemaid ja esivanemaid, kes meid on toonud raskest minevikust välja päikesepaistelisele olevikule!

Meie mälestame 23. juunil oma võitu põlise vaenlase üle. Sel puhul korraldame, asetame lilli puhkavate kangelaste, meie sitkete esivanemate kalmudele.

Lahkunud võitlejate austamine annab meile jõudu ja püsivust oma kodu ja riigi ülesehitamise tööl.

T. Haavanit.

Välkkõblas on relvaks umbrohu vastu.

Kuidas valmistada lihtsat välkkõblast.

Umbrohu vastu võitlemiseks vaja minavat kõblast võib kodusel teel valmistada. Materjalina on tarvis tükk paksemat plekki ja puust vars. Kõblas saab lihtne, kuid väga otstarbekohane.

Tarvismineva pleki paksus olgu 1,5—2 mm. Sellest plekist tuleb välja raiuda 37 sm pikk ja 2 sm lai riba. Kasutada võib raud- ja terasplekki. Terasplekk on loomulikult kõvem ja sellest valmistatud riba võib seetõttu olla kitsam ja õhem. Viimased omadused on kõblal väga tähtsad. Kõblase valmistamise juures peab teadma põhimõtet: mida õhem ja kitsam kõblatera, seda paremate omadustega tööriistast saab. Kitsa- ja õhukese teralise kõblasega on hea töötada; ta lõikab kergesti mullast ja ühtlasi umbrohu juurtest läbi ning muld libiseb vabalt üle kõblase tera. Laia- ja paksuteralisel kõblasel on need omadused vastupidised, nendega on raske ja tülikas töötada. Laia- ja paksuteralistest kõblastest tuleb hoiduda.

Plekiks võib kasutada mingisugust paraja laiusega vana vitsa rauda või kulunud vikati selga (lehte). Sääraseid kõblulikke plekitükke leidub harilikult igas talumajapidamises. Kui plekiriba valmis, siis tuleb talle puurida mõlemisse otsa kaks auku (läbimõõt 2 mm), või need vastava meisliga taguda. Augud asugu mõlemis plekiriba otstes ühtlaselt, nii et nad kokkupaenu- tamisel ühtuksid. Edasi tuleb pleki riba kokku paenutada nii, et ta moodustaks keskele poolringi taolise augu, kuna pleki otsad peavad puust varre külge kinnitamiseks sobima. Joonisel on antud kõblase kuju ja mõõdud. Siin väär- rib tähelepanu kõblase põhi, mis

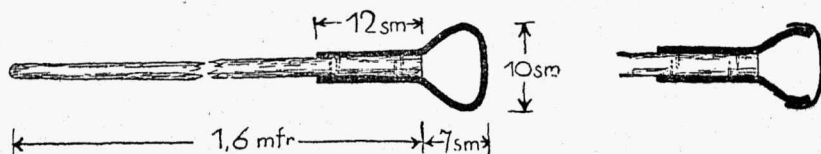
peab olema alati pisut kumer. Kumera põhjaline kõblas hakkab alati kergemini mullasse kui tasase põhjaline.

Raudvitsa saab paenutada külmalt, kuna terasvits (plekk) vajab enne pliidi all tuliseks ajamist, vastasel korral ta võib ootamatult murduda. Paenutamine läheb hõlpsasti tangide kaasabil või jälle tagudes plekkvitsa ümber puutüki, mis enne vastava vormiliseks tehtud. Nüüd kinnitada pleki otsad raudneetidega varre külge ja kõblas on valmis. Neediaugud tulevad puurida varresse vastavalt kõbla aukudele.

Vars olgu kergest kuuse- või männipuust, sirge ja nii pikk, et püsti seistes ulatub mulda kõplama. Niisuguseks pikkuseks on keskmiselt 1,5—1,7 m. Vars saab küllalt tugev 2,5—3 sm jämedusest puust. Kerguse mõttes võib olla varre ülemine pool peenem (2 sm). Peenemast varrest on kõplamise juures ka kindlam kinni hoida. Sääraselt valmistatud kõblaseid nimetatakse välkkõblasteks.

Neid kõblaseid võib valmistada ka nii, et osa on raud- ja osa terasplekist (vt. joonis). Sel juhul varre külge kinnituvad osad on raud- ja keskosa terasplekist. (Nad on omavahel ühendatud neetidega). Raudosa on siin märksa paksem, ta annab kõblasele tugevuse; kuna keskel on õhem terasest osa, mis läbib mulda ja umbrohu juuri. Viimase valmistamise viisi juures saavad välkkõblase üldised head omadused paremini ja kindlamini välja toodud.

Kirjeldatud viisil valmistatud kõblastel on palju häid omadusi:

Välkkõblas. Vasakul — kõblase tera tehtud ühest tükist; paremal — kõblase tera tehtud eraldi terasplekist.

1) ta eest pole otsekohe sentigi raha välja maksetud; 2) temaga on kerge töötada; 3) kõplamise töö edeneb ruttu; 4) temaga on võimalik ka kitsaste reavahedega kultuure kõblata, sest ta ei ole lai ja ta nüridad ja kallakud ääred ei vigasta kokkupuutumisel kultuuritaimi ja 5) temaga umbrohtu hävitades saab ka ühtlasi muld kohendatud.

Soovitav on sääraseid kõblaseid valmistada korraga mitu ja mitme suuruselisi. Nii, näiteks, lilleaia ja peenra kultuuride jaoks kitsam ja õhem, kuna juurvilja, kapsapõllu ja puuvilja umbrohu hävitamiseks laiem ja paksem, et saaks tugevam ja oleks jõudsam kõblata. Väalkõblas on ainuke kardetatav vaenlane umbrohule.

Elm. Järv.

Hutsekoolide lõpetajaid.

Helme põllutöökooli lõpetajaid.

Helme põllutöökooli lõpetasid järgmised õpilased: Edenberg, Helmi — Helmest; Kripson, Paul — Kastre-Võnnust; Kurvits, Arteemius — Sangaste Restust; Leesik, Iimar — Rõngust; Luik, Alfred — Sangaste Restust; Luik, Voldemar — Helmest; Saar, Elmar — Sangaste Restust; Suur, Emilie — Sangaste Restust ja Unt, August — Helmest.

Järva-Jaani täienduskooli lõpetajaid.

Helene Kalberg, Klara Steinberg, Ella Stein, Velly Argenbusch, Aliide Noor, Linda Vildmaus, Ilse Kreisberg, Ermilde Lepp, Linda Puhk, Öie Lindermann,

Ermilde Arulaane, Ludmilla Reeser, Helmi Randmann, Helmi Valkenklaui, Senni Erdman, Alviine Sääsk, Elfriede Berner, Elvi Mathiesen, Leida Egalik, Leida Toru, Marta Subbe, Anni Kink, Meeri Rimmel, Linda Pirn ja Lonni Täht.

Tõrva tütarlaste täienduskooli

lõpetasid 15 õpilast: Lea Anderson, Hele- ne Alamäe, Ewdokia Krupenina, Vally Kangur, Salme Ilves, Elfriede Saarts ja Marie Ilisson — Tõrvast, Ilse Kull ja Hilda Mihkelbaum — Koorkülalt, Linda Perv — Kuigatsest, Herta Sarv ja Helga Sikk — Holdrest, Alma Mahlapuu — Lövelt, Käthe Tire — Hummulist ja Enna Ingermann — Leebikust. Järele- sameid jäi viiele õpilasele.

Meie maanoorterühmade töö.

Valgamaa maanoorte suvepäev

peetakse Helme põllumeeste seltsi noorte osakonna korraldusel 13. ja 14. juulil 1935 Helme põllutöökoolis.

Päeva kavas on laupäeval, 13. juulil: kogumine, suvipäeva avamine, aruanded kohtadelt, Valgamaa maanoorte ühenduse asutamise koosolek, ning osa tege- likkude tööde võistlusi. Öhtul järgneb omavaheline koosviibimine teelaus.

Pühapäeval, 14. juulil algab päev hommikupalvega vaimuliku poolt. Sellele järgneb tegelik tööpäev, mille kavas ülemaalse maanoorte ühenduse sekretäri agr. A. Eckbaumi kõne, mitmesugused tegekkude tööde võist- lused, nagu heinaniitmine, juurvilja ha-

rimine ja kartuli koorimine, sportlised mängud ja võistlused ning kooli maja- pidamisega tutvumine.

Öhtul on kohalikkude noorte poolt korraldatav segaeeskavaga pidu.

Maanoorte päev Kunda-Mallas

peeti pühapäeval, 2. juunil Malla rahva- maja ruumes. Kavas oli jumalateenis- tus Kunda kog. õp. asetäitjalt Hor- nilt, kõne Kunda rahvaülikooli juha- tajalt J. Ruusilt maanoorte organi- seerimise tähtsusest ja seltskondlik ko- hus vanapoisile üle. Vahepaladeks oli deklamatsioon, rahvatantse, viiulisoo- losid ja ühislaule.

Jantra Noorte Maatulundusklubil on kindel töökava.

Jantra Noorte Maatulundusklubi, Võrumaal, on suurim ja tegevusrikkam ümbruskonnas. Parimaid töötulemusi seni on suudetud saavutada enesearendamises vaimsel alal, mida tõendada võivad muusika-, näite- ja laulugrupid oma väärrika ja poolehoiu võitnud esinemisega. Talvekuudel teotseb esperanto ja aianduse õpingud.

Võimalust mööda on püütud ka maatulunduslikke ülesandeid siduda klubi liikmete tegevustikuga. Selleks on viimased koondunud töörühmadesse. Ainult astmelised töökavad ei taha kuidagi lüüa läbi — liikmed keelduvad asemast end vormaalsustesse!

Üldist klubi heaolu häirib vahest pisut mõnede liikmete väiklane jonnakus, kuid seegi pahe on pea kadumas. Muidu ikkagi on jõutud kultuuriredelil mitu pulka kõrgemale. Eriti enesekasvatuse suunas on märgatavaid tagajärgi näha.

Kogu klubi põhjapanevam tegevus seisab alljärgneva töökava teostamises:

Jaauanuaris: Klubi pidulik peakoosolek.

Veebruaris: Vabariigi aastapäeva aktus.

Märtsis: C. R. Jakobsoni mälestuspäeva pidamine.

Aprillis: Metsapäeva korraldamine.

Mais: Emadepäeva pühitsemine.

Juunis: Võidupüha pidamine.

Juulis: Ekskursiooni toimepanek.

Augustis: Lõikuspäeva pidustus.

Septembris: Näitusel esinemine (korraldamine).

Oktoobris: Tee-õhtu korraldamine.

Novembris: Karskuspüha aktus.

Detsembris: Jõulu-õhtu pühitsemine.

Eeltoodud kuude töökava võiks eeskujuks olla teistelegi noorte organisatsioonidele.

Paul Herman.

Piimanduse õhtu Vaiweres.

Huvitavale mõttele olid tulnud Vaivere maanoored — korraldada traditsiooniliseks saanud teeõhtute asemel „piimaõhtu“, kus küpsiste kõrval tee asemel pakutakse piima. Pühapäeva, 19. mai õhtul tehtigi see mõte teoks.

Vaivere rahvamajja oli selleks puhuks kogunenud rohkesti rahvast, peamiselt noori. Enne piimalauda asumist esinesid kõnedega meie vanem piimanduse tegelane, maavalitsuse esimees H. Otsa-taavel ja ajakirjanik R. Heinlaid. Huumoriga võrtsitatud kõnes esinene kriipsutas alla piimanduse tähtsust, kuna R. Heinlaid kõneles rahvuslike noorte ülesandeist meie riiklikus ülesehitamistöö. Kõnede järgi maitsti noorte omavalmistatud küpsiseid ja rammusat piima ning keerutati kõrvalruumis tantsu.

Saardes on iga kooli juures maanoortering.

Aprilli lõpul täitus Saarde maanoorte kauane soov, nimelt said nad omale nõuandja konsulendi Karl Järvesoo Kilingi „Sillaotsalt“. Konsulendi esialgses töökavas oli asutada maanoorteringid kõikide algkoolide juurde Saarde kihelkonnas. Nüüd on konsulent noorteringide organiseerimistöödega lõpule jõudnud ja noored ringiliikmed tööle rakendatud. Peaaegu kõikide koolide õpetajaspere poolt tuldi konsulendile lahkelt vastu ja aidati kaasa ringide organiseerimistöö. Noorte ringiliikmete esialgses töökavas on tegelik keedu- ja juurviljade kasvatamine.

Ka keskkohas Saarde noorte maatulundusklubi juures viiakse läbi ümberkorraldus liikmespere hulgas. Tulevikus pääsevad keskkoha klubi liikmeks ainult põllumajanduslike kutsekoolide lõpetajad, keskkoolide lõpetajad, kes maale jäävad ja need maanoored, kes astmeliste töökavade alusel lõpetanud 3. astme tööprojekti. Ümberkorraldus on tarvilik just maanoorte hoogsamalt tööle rakendamiseks.

Muhu maanoored organiseeruvad.

Hiljuti alustasid Muhu saarel tegevust kolm maanoorte organisatsiooni maatulunduslikul alal. Nimelt kutsuti ÜENÜ Hellama osakonna juures ellu maatulundusharu, Muhu hariduselts „Tuleviku“ ja Tamse rahvaraamatukogu seltsi „Tähe“ juure maanoorteringid. Ühiselt tahetakse tänavu korraldada ülemuhumaaline lõikuspäeva ja talvel meeskäsitöö kursus.

Vändra Põllumeeste Seltsi Uue-Vändra Noorte Osakonna poolt korraldatud aiatöö kursusest osavõtjad Laane talus 19. mail 1935.

Uue-Vändra noored tegutsemas.

Vändra Põllum. Seltsi Uue-Vändra Noorte Osakonnas tehakse kevadisel hooajal kõvasti tööd. Töötatakse ringides omavahelise võistluse alusel auhindadele mitmel alal, nagu köögivilja-aias, juurvilja- ja kartulipõllul ning mitmesuguste sordi- ja väetuskatsete korraldamise alal. Suvises töökavas on peale selle veel ette nähtud mitmesu-

guseid kursusi ja võistlusi tegelikkude tööde alal. Nii korraldati 19. mail s. a. Laane talus tegelik aiatöökursus, millest võttis osa 30 inimest. Kuigi lektori mitteilmumise tõttu võttis asja juhtimise oma kätte kohalik kontrollassistent El. Eier, võib päeva siiski korraldäinuks lugeda. Ligemal ajal on korraldusel juurviljakasvatuse kursus harvendusvõistlusega. S. E.

Ristsõnamõistatuse lahendus.

Eelmises „Maanoorte“ numbris ilmunud ristsõnamõistatuse lahendus:

Vasakule: 1. maanoortering; 9. soa; 11. ae; 12. orkester; 13. olu; 14. Ada; 15. neetud; 16. arukas; 18. taat; 20. iilima; 21. valge; 22. islam; 23. kk; 24. seni; 26. ii; 27. kanikas; 29. Diana; 33. sea; 35. taevas; 37. lammast; 39. isu; 41. Ada; 42. ale; 43. udune; 44. er; 45. dinee; 49. er; 50. Kave; 51. es; 52. valgus; 53. Spa; 54. Evi; 55. rivi; 57. enamiku; 60. puru; 61. akt; 63. regi; 64. sammas; 65. emasüda; 66. kae; 67. kiri.

Ülevalt alla: 1. maasikas; 2. aednik; 3. no; 4. ornament; 5. Okeania; 6. Reet; 7. tst; 8. redel; 8-a. Gorki; 9. sukel-dama; 10. APS; 13-a. luts; 16. ae; 17. ara; 18. liisa; 19. leid; 21-a. aisad; 25. ike; 27. kasuvanem; 28. avar; 30 aa; 31. n.n.; 32. Aseri; 34. Eidapere; 36. sa-

da; 38. alevik; 40. une; 43. uks; 44. esik; 46. ilmuma; 47. eurus; 48. esi; 51. Evi; 52. v. a.; 54. emis; 56. vari, 58. aga; 59. USA; 62. tui.

Auhindu õigetele lahendajatele.

Ristsõnamõistatuse lahendusevõistlusest osavõtmine kujunes väga elavaks. Lahendusi, nii õigeid kui ebaõigeid, tuli kokku väga rohkesti. Rohkearvuliste õigete lahendajate seast osutusid loosi järgi võitjateks ja said auhindu järgmised „Maanoorte“ lugejad:

1. „Maanoored“ 1935. aastakäik — Hermine Hunt, õisust. 2. Komplekt maanoorte tööjuhiseid — S. Valdtt, Kavastust. 3. H. Velbergi raamat „Vajalisemaid värvimisviise“ — L. Kull, Vana-Vändrast. 4. A. Sepa raamat „Savihooned“ — Valve Ulm, Tallinnast.

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinnas 14. juunil 1935.